

KADINLAR 8 MART'TA YİNE MEYDANLARDA...

Gelsin Baba, Gelsin Koca, Gelsin Devlet, Gelsin Cop... İnadına İsyan, İnadına İsyan, İnadına Özgürlük...

PROF. DR. NÜKET ÖRNEK BÜKEN
Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Deontoloji-Tıp Etiği ve Tarihi AD
buken@hacettepe.edu.tr

Diye bağırarak meydanları dolduran, kadına yönelik her türlü ayrımcılığı, şiddeti reddeden, kürtaj kararının kadının kendi bedeniyle ilgili vereceği bir karar olduğunu savunan, kimsenin namusu olmadığını, kırılan kolun yen içinde kalmayacağını haykıran, erkekliklerini kadın cinsiyeti üzerinden kurmaya çalışan erkekleri uyaran, toplumda eşit ve özgürce yaşamak isteyen kadın/erkek feministler, sessizliğe direnenler, 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde yine meydanları doldurdular.

Feminizmin sokağa inmesi, dillenmesi, haykırması önemliydi... Gelsin Baba, Gelsin Koca, Gelsin Devlet, Gelsin Cop, İnadına İsyan, İnadına İsyan, İnadına Özgürlük diye...

Dilin bağımsız olmadığını, belli bir politikanın ve erkek egemen dünyanın yürüncesinde serpilip geliştiğini biliyoruz. Ancak yine çok iyi biliyoruz ki içine doğduğumuz bu eril dilin sözcükleriyle anlaşılıyor, düşünüyor, hissediyoruz. Bu dille bilgiyi üretiyor, öğreniyor ve yayıyoruz.

Bu nedenle, diğer her şey gibi, kadını öteleyen bütün söylemler, gelenekler, alışkanlıklar ve yargılar da bu eril dilin kucağında büyüyor, besleniyor, hayat buluyor. Duygu ve düşünce dünyamız bu dilin bahçesindeki sesler, görüntüler ve renklerle bezeniyor; azar azar yerleştiriyor belleğimize.

O kadar 'olağan' o kadar 'normal'... Bu yüzden çok uzun bir zaman, biz kadınlar, kendimize dair söylenen, yazılan, çizilen her şeyi gerçek sandık. Yüzyıllarca erkek dilin çizdiği patikadan, bu yolu kendi yolumuz sanarak yürüdük. Bütün öteki kültürler, öteki cinsler, öteki renkler gibi... Bu dille yoksul kıldık, yoksun kıldık, yok sayıldık.

Şiddet de bütün söylemler gibi bu dille beslendi. Önce bedenimiz, kalbimiz ve kimliğimiz; kocalarımıza, babalarımıza, ağabeylerimize emanet edildi. Sonra evde, sokakta, okulda... Her yerde 'görünmez' olduk. Ardından başta 'namus' olmak üzere, türlü bahanelerle şiddete uğradık, katledildik. Toplumsal bir 'rıza', sessiz bir 'onay' eşliğinde...

Öyle ki, zaman zaman şiddete uğrayan bizlerin de 'kabullenmesiyle' oldu bu. 'Acaba kocamızı kızdırmış mıydık?', 'Kadındık, biraz sessiz kalmalıydık', 'Kadındık hep özveriyi ben yapıyorum diye düşünmemeliydik', 'Belki de hata bizdeydi'... Yüzyılların geleneğinde, öğretilmiş/öğrenilmiş çaresizliğinde isyan yoktu, karşı çıkış yoktu.

Kadına yönelik şiddet, kitle medyasında bolca temsil edilse de, toplumumuz

halen erkek şiddetinin sonlandırılmasını, erkek tahakkümünün sonlandırılmasınıyla, ataerkinin yok edilmesiyle ilişkilendirmeye devam ediyor.

Ama gün geldi, yalanlarla beslenen birçok anlatı gibi, dilin ardındaki erkek iktidar da gizleyemez oldu yüzünü. Biz 'neden' diye sormaya başlayınca... Neden? İşte o zaman, dünyadaki bütün dillerin kadınları kimliksizleştirmeye, tabi kılmaya, erkek iktidarı yaşatmaya yeminli olduğunu gördük. **Kendi duygularımızı, kendi düşüncelerimizi değil, bizim adımıza söylenenleri sahiplendiğimizi fark ettik. Son yıllarda artan kadın cinayetlerinin arkasında biraz da bu yatmıyor mu? Kadınlar artık 'hayır' diyor, isyan ediyor, inat ediyor, özgürlük istiyor işte, evde, sokakta...**

İsyan etmek her şeyden önce eril dili tahtından etmektir. 'Bana kurulan tuzağı gördüm', 'oyun bitti' demektir. 'Kimli-

rımcılığa göndermeler yaparken, bir tür meydan okuma ya da karşı çıkma ile belli bir huzursuzluğun kaynağı olabiliyoruz.

Evet, kimdir bu kadınlar? Neden feminist oldukları söylenerek ötekileştirilir ve belli kalıplara sokulurlar. Yıllardır popüler kültürde ve medyada hakkında yanlış tanımlar üretilen, yalnızca "erkek karşıtlığı" olarak sunulan feminizm, aslında nasıl bir şeydir ve bu kavramdan neden bu kadar korkulur?

Söz konusu feminizm olunca bu kavram ile ilgili olarak toplumda oluşmuş kalıp yargıların, yanlış ve temelsiz algıların nasıl değiştirilip dönüştürülebileceği sorusu cevapsız kalıyor. Nedir mi bu kalıp yargılar; feministlerin erkeklerden nasıl nefret ettiği, çoğunun zaten lezbiyen olduğu, doğal olana ve dolayısıyla Tanrı'ya karşı oldukları, erkeklere dünyayı nasıl da zehir ettikleri, aslında çoğunun erkek gibi olmak isteyen öfkeli kadınlar oldukları.

ğimden, bedenimden, namusumdan ben sorumluyum, hayatım kendi ellerimde' demektir. İsyan etmek 'şiddet bir adalet sorunudur, sizin adaletiniz beni kapsamıyor!' demektir. Ve dışlanan, yok sayılan bütün kimlikler, kültürler, renkler için 'yeni bir adalet' talep etmektir.

Hiçbir iktidar ortak istemez kendine. Erkek iktidar da kendine ortak istemiyor. Koşulsuz itaat istiyor. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın her türüne karşı çıkmak, toplumda bir mücadele alanı olarak karşımıza çıkmaktadır kuşkusuz. Kadın ve erkeklerin biyolojik farklılıklarına dayanarak onların toplumda oynadıkları rolün farklılaşmasının doğal ve kaçınılmaz olduğunu ileri süren eğilimlerden kaçınırken, kadın ve erkekleri, erkek ya da kadın yapan özelliklerini önemli bir kısmının toplumsal olarak belirlendiği ve dolayısıyla değişebileceğini vurgularken, toplumsal cinsiyete, cinsiyetler arası eşitsizliğe, ay-

Oysa feminizme biraz daha yakından ve önyargılarımızdan arınarak bakabilsek, onun kafamızdaki şey olmadığını görmeye başlayacağız. Feminizmin cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıya sona erdirmeye çalışan bir hareket olduğunu öğrendiğimizde, onun erkek karşıtı olmakla ilgisi olmadığını fark edeceğiz. İster kadın olalım ister erkek olduğumuz andan itibaren içinde bulunduğumuz toplumsallaşma sürecinde cinsiyetçi düşünce ve eylemleri nasıl içselleştirdiğimizi anlamamız bir yoldur, feminist felsefeye biraz daha yakından bakmak. Bilinçli ya da bilinçsizce kabul ettiğimiz cinsiyetçi düşünce ve eylemlerimiz nedeniyle bazen biz kadınlar da en az erkekler kadar cinsiyetçi olabiliyoruz. Kuşkusuz bu durum erkek tahakkümünü haklı çıkarmaz ya da ona gerekçe sunmaz ancak hareketin erkek karşıtlığı olarak anlaşılmasının yanlışlığına vurgu yapar.

Öncelikle feminist doğulmaz, feminist olunur. Yani yalnızca kadın olarak doğmak, feminist politikanın savunuculuğu için yeterli değildir. Üstelik biz kadınla da tıpkı erkekler gibi cinsiyetçi düşünce ve değerlere inancak şekilde toplumsallaştığımızdan, değişime de önce kendimizden başlamamız gerekir.

Biricik ve birey olmak istiyoruz bunun kolay şey olmadığını bilerek. Biricik ve birey olmak, donanım, disiplin, eğitim ve direnç gerektiriyor. Oysa bizi biz yapan kıvılcımı söndürmeye dönük baskılarla yaşıyoruz her gün, her birimiz işimizde, evimizde, sokakta...

Gencecik yaşında, yaşam yorgunu kadın yüzleriyle karşılaşılıyor, gün boyu farklı mekânlarda. Sevdiklerini kaybetmek, hastalık, yalnızlık, savaşlar, günlük çekişmeler, koşturmacalar, üzüntüler... Feminizme giden yolun tek olmadığını biliyoruz ama her biri farklı kültürlerden, çevrelerden gelen binlerce kadının kendi yaşamlarına doğrudan hitap ederek ve gereksinimlerinin farkında olarak verdiği mesajlar, bizlerin, sizlerin, hepimizin yaşam yolculuklarımıza daha sağlam adımlarla devam etmemizi sağlıyor.

Feminizm neden var? Toplumsal cinsiyet eşitliğini savunmak için, hayata geçirmek için, anlatmak için, anlamak için. Kadınlar öldürülmesin diye. Çocuk gelinler olmasın diye. Kadın yoksulluğu olmasın diye. Kız çocukları okula gönderilsin diye. Doğurma ve doğurmama hakkını kullanabilsin diye. Rızası dışında cinsel ilişkiye zorlanmasın diye.

Aynı işi yaptığı erkeklerle eşit ücret alabilsin diye. Kaldırımlarda bebek arabalarıyla, pazar arabalarıyla, topuklu ayakkabılarıyla rahatlıkla özgürce yürüyebilsinler diye. Kadın olmanın çocuklara, yaşlılara, engellilere, hastalara, eşlere, annelere, babalara bakmak olmadığını anlatalım diye.

"Bayan" olmadığımızı "kadın" olduğumuzu ve bunda da utanılacak, bacaklarımızla ilgili bir durum olmadığını anlatalım diye. **Kimsenin namusu olmadığını, erkekliklerini bizim cinsiyetimiz ve varlığımız üzerinden kurmamaları gerektiğini beyinlerine yazalım diye, insanca, onurluca, eşit, özgür yaşayabilelim ve cinsiyetimizden dolayı uğradığımız tüm ayrımcılıklara, eşitsizliklere, baskılara, zulümlere son verelim diye var feminizm ve feministler.**

Biliyoruz ki feminist hareket her yaşta kadın ya da erkeğin cinsiyetçiliği sona erdirmek adına çalışmasıyla gelişir. Bunun için çalışmaya evimizden, iş yerimizden başlayabiliriz.

Böylece ataerkinin sefasını en çok süren erkekler, feminizmi doğru anladıklarında, hepimizin "eşit yaratıldığı" ve "her birimizin kendimiz olduğu bir dünyada" yaşamak, onlar için de daha kolay ve keyifli olacaktır.